

12. A BÁRKÁBAN

Gyülekezeti hittan: 1. Egyházi iskolák óraszám: 1.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(*Felhasznált irodalom:* Jubileumi Kommentár, Kálvin Kiadó, 1993.; Gerhard von Rad: Az Ószövetség teológiája, Osiris Kiadó, 2007.)

Az özönvíz bibliai leírásának vannak előzményei a világirodalomban (pl. Gilgames-eposz), melyekhez képest a bibliai özönvíztörténet viszonylag kései feldolgozás. Nem csak korában, hanem főleg teológiájában tér el ezektől. A babiloni mitologikus feldolgozásban pl. az istenek összeesküsznek az emberiség kipusztítására. „A bibliai elbeszélés ezzel szemben nemcsak mitológiátlanít, az egyetlen Istennek a világ fölötti hatalmát ábrázolva, hanem az egész leírást úgy tagolja be a többi bibliai történetek összefüggésébe, hogy kitűnjék belőle Istennek szuverén Úr volta, aki ítéletet tart, de ugyanakkor kegyelmet is gyakorol akarata szerint.”

Az írásmagyarázók szerint az özönvíz történetében is keveredik a Jahvista és a Papi Irat elbeszélése. Az összedolgozás ellenére is mutatkoznak szembevető különbségek. A J alapiratban Noé hét pár tiszta és egy pár tisztátalan állatot visz a bárkába, az áradást 40 napig tartó eső okozza. A P esetében az özönvíz sokkal nagyobb jelentőségű, az özönvíz kozmikus katasztrófa: az alsó és felső vizek összeérnek, azaz összeomlással fenyeget minden, ami a teremtésben elválasztott. A P szerint csak egy pár állat kerül a bárkába minden fajtából, a bárkában töltött idő kerekén egy esztendő.

Mindezeket a tanításban természetesen háttér információként kezeljük, és nem tárjuk az első osztályos gyermekek elé. Fontos, hogy az özönvíz történetének a teológiája legyen hangsúlyos, ne azokra hívjuk fel a gyermekek figyelmét, ami még ennél a korosztálynál lényegtelen (pl. elég a fajtánként egy pár állat bárkába vitele, nem szükséges a tiszta és tisztátalan közti különbségtétel).

Az egyik legfontosabb üzenet: Isten kegyelme az ítélete ellenére is, amelyet Nóén és családján gyakorol. **Nóé kiválasztásának** két indoka van: **kegyelmet** talált az Úrnál (8. v.), és ő **igaz** és feddhetetlen volt. (9. v.) Azaz Isten nyilvánította őt ilyennek. Nóé az **Istennel járt**, ami a hívő aktivitás, amire tekintettel tartja számon őt is a hit példaképei között (Zsid 11,7).

„A **bárka** héber elnevezése (tébáh) még egyszer fordul elő az Ószövetségben: ugyanez a neve annak a hajócskának, amelyben a gyermek Mózeset kitették a Nílus partí sás közé (Ex 2:3). Mindkét esetben a halálos veszedelemből az életre megmentő hajó. A keresztyénségben a bárka az egyház egyik jelképe lett, lévén az egyház is Isten eszköze arra, hogy a halálból az életre mentse át az embert.”

„Isten szövetségkötésének az első formális leírását itt találjuk a Bibliában. Ez a **szövetség** egyúttal a legszélesebb körű s Nóén keresztül az egész emberiségre, sőt a világra vonatkozik. Isten maga elkötelezése feltétel nélküli. Szövetségét pedig megpecsételi egy látható jellel, emlékeztetésül a biztató ígérethez. E jel a **szivárvány**.”

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

Nóé történetének csúcspontja a szivárvány. Ez nem jelenti azt, hogy a természeti katasztrófát elhallgatni vagy kisebbiteni akarnánk, de nem ez van a középpontban, hanem az, ahogy Isten az elromlott kapcsolatát az emberrel elkezd helyreállítani. A szövetségkötés első lépése, melynek minden ember részese lehet, ezáltal a gyerekek is. Az újra kezdés lehetősége adatott

meg az ember számára az özönvíz után. A szivárvány Isten ígéretének jele legyen a gyermekek számára, bármikor találkoznak vele.

Az elbeszélésekben fontos, hogy a korabeli, ószövetségi mindennapokat mutassuk be, de a szereplők névtelenek maradjanak Nóén és családján kívül, hogy a gyerekek ne azonosuljanak a többi szereplővel. Nem a pusztítás a hangsúlyos, hanem a túlélés, azaz Isten szabadítása, mely által a kiválasztottak túlélnek az ítéletet. A túlélés eszköze a bárka, de ez csak a látható, kézzel fogható eszköz, mert az igazi „eszköz” az Istennel járás.

Sokszor elvontnak tűnik ez a kifejezés: Istennel járt ill. igaz ember volt. Ezért fontos, hogy a gyermekek életéből vett hétköznapi példákkal mutassuk meg, hogy mit jelent ez. Nem csak a helyes cselekvést a hétköznapiakban, hiszen az sokszor nem sikerül, hanem azt, hogy Istennel kapcsolatban lehet lenni. Ő szól és mi is megszólíthatjuk Őt.

A bárkában c. lecke súlypontjai lehetnek a következők:

- A bárka, mint a menekülés eszköze.
- Élet a bárkában
- Isten a menedék.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT ÁLLAMI ISKOLÁK ÓRÁJA ÉS EGYHÁZI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Isten mindig gondoskodik az emberről

Kognitív cél: Az özönvíz fogalmának ismerete. Rámutatás arra, hogy Isten gondoskodó szeretete Nóénak, családjának és a bárkában lévőknek menedéket nyújtott.

Affektív cél: A szeretet és bizalom érzelmi hátterének feltárása.

Pragmatikus cél: Bátorítás arra, hogy ne féljenek a természeti jelenségektől, hanem tudjanak bizalommal fordulni Istenhez, mert az Ő kezében vannak a természeti erők is.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none">• Ismerje az özönvíz jelentését• Tudja elmondani Nóé és az özönvíz történetét.• Tudjon példát mondani saját életéből Isten gondoskodó szeretetéről.• Vegyen részt a közös énektanulásban és a közös éneklésben.	<ul style="list-style-type: none">• Tudja mit jelent az özönvíz kifejezés.• Legyen képes az események sorrendjében elmondani Nóé és az özönvíz történetét.• Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten ismerje a bűn, az engedetlenség, az Isten iránti szeretetlenség fogalmát.• Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten tudjon rövid történetet mondani saját életéből Isten gondoskodó szeretetéről• Vegyen részt a közös énektanulásban és a közös éneklésben.• Legyen képes megtanulni az ének szövegét.

Az óra fő része	Kapcsolódó tevékenységek	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
Motiváció, ráhangolás, előzetes ismeretek aktiválása	Kapcsolódó feladat: munkáltató tankönyv 1-3. feladatainak megoldása.	A feladatok kapcsán aktiváljuk a gyerekek előzetes tudását, élményeit a viharról, veszélyes helyzetekről, ezekben lévő menedékről. A környezetismeret tantárgy integrálása.
Feldolgozási javaslat	<p>Ezen az órán a biblia tanítás során behívjuk a gyerekeket a bárkába, hogy legyenek részesei Nőé utazásának. Előző órán kértük, hogy hozzák magukkal kedvenc plüssállatukat. (Érdemes a hittanoktatónak felkészülni tartalék állatokkal arra az esetre, ha valamelyik gyereknek nem lenne.) Itt különösen fontos a körberendezett tér, mert csak így lesz lehetőségük a tanítási drámához hasonlóan végigjátszani az órán a történetet.</p> <p>1. Építsünk bárkát magunkból! Már néhány tanulóval be lehet állni egy hajó alakba. Újságpapírból ki lehet jelölni az alaprajzát, ezzel megkönnyítjük a gyerekek dolgát. Kisebb létszámú csoport a kezekből tetőt is létre hozhat. Nagyobb létszámúaknál csak jelképesen van tető, ill. székekre állva lehet egy belső rész, ami a rajzokon a kis ház szerű felső részét ábrázolja. Készítsünk fényképet erről. Hiszen mindannyian egy bárkában vagyunk.</p> <p>2. Hangok kívülről – „Esőcsinálás” Most, hogy beszálltunk a bárkába, figyeljük a beszűrődő hangokat. Az esőcsinálás játékához körbe kell ülni (6-8 fővel már játszható, igazán 10 fölött hangzik jól). A játékvezető közepén állva sorba ránéz a gyerekekre, akinek a szemébe néz, annak át kell vennie a mozdulatát, és addig folytatni, amíg egy újabb mozdulattal ismét ahhoz a gyerekhez nem ér. A mozdulatok sorrendje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - két tenyér összedörzsölése folyamatosan – szél susogása - gyors csettintgetés mindkét kézzel – csepeg az eső - két ujjal a másik tenyéren gyors apró tapsok – erősödik az eső - két tenyérrel gyors tapsolás a combokon – egyre jobban zuhog 	

	<ul style="list-style-type: none"> - marad az előző, mellette két lábbal dobogás a padlón – ez a viharos eső hangja, a csúcspontja és visszafelé - két tenyérrel gyors tapsolás a combokon – kevésbé zuhog - két ujjal a másik tenyéren gyors apró tapsok – csendesedik az eső - gyors csettintgetés mindkét kézzel – már csak csepeg az eső - két tenyér összedörzsölése folyamatosan – szél susogása, elállt az eső <p>3. Hangok belülről – melyik állat szólalt meg? A gyerekek által hozott plüssállatok hangjait szólaltassák meg a „gazdáik”. Egy gyerek kimegy, az egész csoport valamelyik bennmaradó gyerek plüssállatának a hangját próbálja megszólaltatni (nagy létszámnál csak 1-1 padosor). A visszajövő gyerekek ki kell találni, hogy melyik állat hangját hallotta.</p> <p>4. A család hangjai Gyűjtsenek mondatokat, amiket esős napokon szoktak mondani ők vagy a szüleik. Nóé és családja már lassan úgy érezte, hogy sok ebből az esőből, bezártságból. Minden gyerek választ egy elégedetlenkedő mondatot: Pl. Már úgy unom az esőt. Ki akarok szállni. Meddig tart még! Ma is esik? Félek, hogy sose jutunk ki innen. Még mindig sehol a szárazföld? Stb. Találjanak ki a gyerekek hasonló mondatokat, melyeket magukban mondogatnak, mintha morognának az orruk alatt. Nóénak (ebben az esetben a hittanoktató) eszébe jut, hogy Isten azt ígérte neki: „Veled azonban szövetségre lépek.” Ezt kezdi a csüggedésbe belemondogatni. Minden gyerek szemébe, úgy, hogy ők is megismételjék, egyre többen mondják ezt a mondatot. Végül a csoport egyszerre is elmondja: „Veled azonban szövetségre lépek.” (Ez az aranymondás.)</p> <p>És itt elénekli a hittanoktató a 236. dicséretet: Mindenek meghallják...</p> <p>Énektanulás: „Nagy hálát adjunk az Atya Istennek...”</p>	
Munkáltatás	Kézműveskedés	Feladatbankban található sablon és leírás.

TOVÁBBI ÖTLETEK

Nóé bárkája képekben:

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/lb-noah-ark/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/btbn-noah/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/bpa-noah/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/noah-ark/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/moody-noah-flood/>

Rajzfilmen:

<https://www.youtube.com/watch?v=LZRD37egsbY>

KÉPELEMZÉSI MÓDSZERTANI SEGÉDLET:

TKGY 46-47. o. és TKEI 58-59. o.

A képen látható:

Két oldalas kép: első képen a bárka belsejében lévő állatokat látjuk (medvék, szarvasok, tehenek, mókusok, nyulak, oroszlánok, rókák, bárányok, tyúk és kakas, kutyák) és a zuhogó esőt, a másik oldalon az özönvizet. A szövegek a képet alátámasztja, értelmezi, plakátszerűvé teszi.

Instrukció a képolvasáshoz:

- Milyen az időjárás?
- Miért lett ilyen nagy eső, özönvíz?
- Miért tudott vízre kelni a bárka?
- Milyen állatokat visz a bárka? Miért vannak ott?
- Miért vannak párosával az állatok?
- Mit jelent a bárkára írt mondat? Mi a szövetség?
- Hány napon át esett az eső?
- Felismered-e a madarat? Szerinted hová száll?
- Ha a bárkában lettél volna, mit éreztél volna?

1. Háromdimenziós állatok és papírból kivágható állatok

A feladatbankban találhatunk több papírból kivágható állathoz sablont.

Az elkészített állatokra aranymondást is rá lehet írni, ragasztani vagy történet eljátszáshoz is használhatjuk.

2. Drámapedagógiai játék: Ki szállhat be a bárkába?

A játék leírása:

A székeket egymás mellé rakva egy bárkaformát alakítunk. Akik a székeken belül vannak, azok vannak a bárkában. A játékvezető adja az utasításokat. A bárkába azok léphetnek be, akiken van kékszínű ruhanemű. stb. Igyekezzünk olyan utasításokat adni, hogy mindenki legalább egyszer beléphessen a bárkába!

3. Drámapedagógiai játék: Beszállás a bárkába

A játék leírása:

A bárkába mindenki úgy léphet be, hogy előtte mond egy állatnevet. Leülünk a székekre és újra megismételjük az állatnevet, de most már úgy, hogy az egymás mellett ülők ismétlik az előttük ülő állatnevét, majd mondják a saját nevüket. Alakítunk egy állat-szóláncot.

4. Játék megnevezése: Ez a... széke

A játék leírása:

A gyerekek már jól tudják a társaik által választott állatneveket. A székeket úgy rakjuk, hogy egy székkal legyen több, mint a gyerekek száma. Akinek a jobb oldalán üres a szék az kezdi a játékot. Rácsap a jobb oldali üres székre, majd ezt mondja: Ez az elefánt széke. Ekkor az elefánt átszalad az üres székre. A játék úgy folytatódik, hogy akinek a jobb oldalán megüresedett a szék, mert az elefánt elment, az csap az üres székre és hív egy újabb társat: Ez a zsiráf széke. Természetesen odamegy a zsiráf. a játék így folytatódik tovább.

5. Esőcsináló (kicsit másként)

Körben ülve a kezünkkel, lábunkkal adunk ki hangokat. Ahhoz, hogy egyre erősödő hangot tudjunk kiadni először a játékvezető kezdi:

1. A tenyerünket összedörzsöljük folyamatosan. Először az első, majd az első és második, majd az első, második, harmadik és így tovább. Amikor újra az elsőhöz ér a kör egy újabb mozdulatot tesz, de a többiek addig nem hagyják abba az előző mozdulatot.

2. Csettintünk.

3. Combok ütögetése

4. Taps a kézzel

5. Lábbal dobogás

6. A vihart úgy tudjuk elcsendesíteni, hogy visszafelé csináljuk meg az előbbi mozgásokkal járó hangeffekteket.

6. Az ígéret beteljesedik

A tanulók a hittanoktató irányításával érzékeltessék a bárka oldalán, hogy esni kezdett az eső érrel, égül láppal is jelezzük.

Emelkedett a víz...

A tanulók eljátsszák a víz emelkedését mozgással. Egymás mellett sorban leguggolnak, majd megfogva egymás kezét utánozzák a hullámozást.

És ringott a bárka...

A tanulók egymás vállába kapaszkodva bárkát alkotnak és összehangoltan himbálózik a bárka a vízen

Állati jó kijönni...

.Mozgással, hangutánzással mutassák be a gyerekek, hogyan örültek az állatok, amikor kiszabadultak a bárkából.

(Forrásanyag: Miklya Luzsányi Mónika – Miklya Zsolt: Játéktár a Mesélő Bibliához. Harmat Kiadó, Bp. 2012).

A TÉMÁHOZ FELHASZNÁLHATÓ ÉNEKEK:

Református Énekeskönyv: 158. dicséret: Ha te meg nem tartasz...
Jézushoz Jöjjetek: 29. Feljött a nap-kánon

